

Aanvullende maatregel nareis – QenA voor gemeenten

Versie: 06-02-2026

1. Aanleiding en kaders van de aanvullende nareisactie

1. Wat is het hoofddoel van deze actie en op welke manier beoogt deze bij te dragen aan het verminderen van de druk op de opvangcapaciteit?

Antwoord: De druk op de opvang van het COA is groot. Hoewel de instroom van asielzoekers lager ligt dan geprognoseerd, stijgt de bezetting bij het COA. Dit kan voor een belangrijk deel worden verklaard door het groeiend aantal statushouders in de opvang en de instroom van nareizigers in de COA opvang. Er verblijven circa 7700 nareizigers in de opvang. De afgelopen periode kwamen er gemiddeld 400 personen via de nareisprocedure naar Nederland per week.

Het doel van deze actie is het verminderen van deze druk op de COA-opvangcapaciteit. Geregistreerde nareizigers worden in het kader van deze maatregel onder verantwoordelijkheid van het COA tijdelijk ondergebracht in hotels in of nabij de koppelgemeente. Deze actie richt zich in eerste instantie op gemeenten met een achterstand op de taakstelling huisvesting vergunninghouders. De gemeente wordt verzocht de verantwoordelijkheid over te nemen na maximaal 6 maanden. In deze zes maanden kunnen statushouders reeds starten met integratie- en participatieactiviteiten in of in de nabijheid van de gemeente waarin zij gehuisvest worden.

Daarnaast wordt met inzet van deze maatregel direct de druk op Zevenaar en omliggende locaties verlaagd, waardoor de nareisprocessen beter en efficiënter kunnen verlopen. Hierdoor wordt voorkomen dat nareizigers ongeregistreerd blijven en op eigen initiatief bij de referent intrekken, en wordt de daarmee samenhangende problematiek voor gemeenten beperkt.

2. Hoe verhoudt deze tijdelijke maatregel zich tot structurele instrumenten zoals de Spreidingswet, de taakstelling huisvesting vergunninghouders en de urgentieregeling?

Antwoord: De nareismaatregel is tijdelijk en aanvullend op de structurele instrumenten. Voor structurele en duurzame capaciteitsuitbreiding van opvangplekken en doorstroom van statushouders naar huisvesting in gemeenten blijven voor asiel de Spreidingswet en voor statushouders de wettelijke taakstelling en urgentieregeling het uitgangspunt.

3. Op basis van welke overwegingen richt de actie zich primair op gemeenten met een achterstand in de taakstelling, en niet op gemeenten die niet voldoen aan de Spreidingswet?

Antwoord: Geregistreerde nareizigers hebben een status en zijn onderdeel van de wettelijke taakstelling huisvesting vergunninghouders. Voor de prioritering van de uitplaatsing is ervoor gekozen om de bestaande achterstanden in de huisvesting van statushouders leidend te laten zijn, en niet de realisatie van de asiel taakstelling op grond van de Spreidingswet. Daarbij is de totale achterstand op het peilmoment van december 2025 in de regel leidend.

4. De actie stelt dat gemeenten de verantwoordelijkheid over de nareizigers overnemen. Is dit een wettelijke verplichting?

Antwoord: Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de huisvesting van statushouders en dus ook nareizigers. Op grond van bestuurlijke afspraken dienen statushouders uiterlijk na 14 weken uit te stromen uit de COA-opvang. Het COA is primair verantwoordelijk voor de opvang van asielzoekers. Er verblijven momenteel circa 7700 nareizigers en circa 4500 referenten in de opvang. Door de toegenomen druk op de opvangcapaciteit, mede veroorzaakt door achterstanden in de taakstelling, is er een tekort aan opvangplekken voor asielzoekers ontstaan. Om deze reden doen we een klemmend beroep op gemeenten om mee te werken aan de uitstroom van statushouders bij COA.

Met deze maatregel verkorten we de afstand tussen opvang en huisvesting door statushouders dicht bij hun toekomstige gemeente te plaatsen, hetgeen hun inburgering ten goede komt. De statushouders worden geplaatst in een tijdelijke accommodatie in of nabij de koppelgemeente. De koppelgemeenten die als eerste voor deze maatregel worden benaderd, hebben een achterstand op de wettelijke taakstelling huisvesting vergunninghouders. Het COA draagt na uitplaatsing naar het hotel of een andere tijdelijke accommodatie nog voor een periode van maximaal 6 maanden de verantwoordelijkheid, dit biedt gemeenten de ruimte om een passende oplossing voor huisvesting dan wel (ander) tijdelijk onderdak te vinden.

5. Wat gebeurt er als een gemeente na 6 maanden onverhoopt toch de verantwoordelijkheid niet over kan nemen?

Antwoord: Nareizigers stromen gemiddeld binnen 166 dagen uit bij het COA naar een woning. Het is derhalve de verwachting dat het overgrote deel van de nareizigers binnen een periode van 6 maanden gehuisvest kan worden. Vanuit het Rijk zijn verschillende stimuleringsmaatregelen om gemeenten te ondersteunen bij het realiseren van huisvesting. Voor verdere toelichting zie vraag 19.

Indien dit niet tijdig lukt, kan door toepassing van de HAR+ regeling het huidige tijdelijk onderdak worden verlengd. Hiermee worden gemeenten in staat gesteld om aan de wettelijke verplichting te voldoen. Mocht er sprake zijn van overmacht kan er altijd in contact worden getreden met het COA (via regionale contactpersonen) of onderdak@minjenv.nl om mee te denken over een oplossing.

6. Hoe verhoudt deze actie zich tot de toezichthoudende taak van de toezichthouders op de taakstelling?

Antwoord: Het interbestuurlijk toezicht op de taakstelling voor de huisvesting van statushouders is belegd bij de provincies. In gevallen waarin gemeenten de taakstelling niet halen, treden provincies met hen in overleg en kunnen zij het instrumentarium van het interbestuurlijke toezicht inzetten. Deze tijdelijke maatregel laat dit bestaande toezichtkader onverlet.

2. Praktische uitvoering

Plaatsing en termijnen

7. Worden in het kader van deze actie naast hotels ook TGO's of DGO's ingezet?

Antwoord: Nee er worden geen TGO's of DGO's ingezet in het kader van deze actie, TGO's en DGO's behoren tot de reguliere opvangcapaciteit en worden vanuit die hoedanigheid al ingezet. In het kader van deze actie worden vormen van tijdelijke accommodatie ingezet, zoals hotels en vakantieparken.

8. Op welke wijze wordt bij de uitvoering rekening gehouden met de menselijke maat, met name voor gezinnen die al meerdere malen tijdelijk zijn gehuisvest?

Antwoord: Hier gaan we zorgvuldig mee om. Er wordt o.a. gekeken naar de huidige verblijfplaats van nareizigers, zodat we geen gezinnen onnodig verplaatsen. Wanneer het gezin door middel van deze maatregel versneld binnen de gekoppelde gemeente kan gaan verblijven, verwachten we dat dit de participatie en integratie juist zal bevorderen. Daarnaast kijken we ook goed naar eventuele contra-indicaties. Bewoners die niet in staat zijn om zelfstandig in een hotel te verblijven worden niet voor verblijf daar geselecteerd.

Door gezinnen onder te brengen in de gekoppelde gemeente, proberen we verdere doorplaatsingen te voorkomen. Er vindt juist een versnelling plaats als het gaat om gezinshereniging, inburgering & participatie. Daarnaast brengen we geleerde lessen in de praktijk door een aantal heldere checks te doorlopen, voorafgaand aan de plaatsing in een hotel. Waarbij onder andere wordt gekeken naar de veiligheid van de locatie, de nabijheid van een COA-moederlocatie, de beschikbaarheid van GZA en de mogelijkheden voor onderwijs.

Begeleiding

9. Hoe is de begeleiding voor de statushouders in de hotels ingeregeld?

Antwoord: Er is sprake van minimale begeleiding vanuit het COA, veelal vanuit de gekoppelde moederlocatie. Dit betreft het nareisgesprek en de registratie, informatie over huisvesting en kinderbijslag, toegang tot de Infobalie (i.v.m. Yoursafe, algemeen etc.), 6 domeinen (bewoner in beeld) en waar nodig contacten rond onderwijs en incidentregistratie.

10. Wat zijn de gevolgen van de overdracht van begeleiding van VluchtelingenWerk naar IND voor nareizigers en gemeenten?

Antwoord: De begeleiding van VWN tijdens de verschillende fasen van het nareisproces is in december beëindigd. De gevolgen worden nauwlettend in de gaten gehouden, maar de signalen hierover worden niet direct verwacht. Deze zullen naar verwachting pas zichtbaar zijn als de aanvragen zonder begeleiding van VWN door de IND in behandeling worden genomen en als hiervoor opvang geregeld moet worden.

Betrokkenheid van gemeenten bij uitplaatsing naar hotels

11. Op welke wijze zijn gemeenten betrokken bij de selectie en contractering van hotels?

Antwoord: In de kaders voor deze nareisactie is afgesproken dat gemeenten minimaal 2 dagen (maar bij voorkeur eerder) voorafgaand aan de plaatsing worden geïnformeerd. Wanneer de gemeente zelf een alternatief heeft, onderzoekt het COA dit graag met de gemeente. Gemeenten kunnen hiervoor contact opnemen met de regionale contactpersonen. Indien deze niet bekend zijn kan er contact worden gezocht via de COA-informatielijn op (088) 715 7000.

12. Wie is verantwoordelijk voor de communicatie met omwonenden en de directe omgeving?

Antwoord: Dit is een verantwoordelijkheid van de gemeente. Uiteraard in samenwerking met de communicatieadviseur van het COA van de betreffende regio.

13. Hoe is de taakverdeling tussen COA en gemeenten tijdens de eerste 6 maanden ingericht (onder meer zorg, leefgeld, onderwijs, communicatie en begeleiding)?

Antwoord: De nareizigers worden onder verantwoordelijkheid van het COA (RVA) in het tijdelijk onderdak geplaatst. Dit betekent dat het COA zorgdraagt voor zorg, leefgeld, communicatie en begeleiding. Wanneer de gemeente de statushouders overneemt via de HAR+, doorstroomlocatie of in andere huisvesting, is de gemeente hiervoor verantwoordelijk.

Gemeenten zijn verplicht ervoor te zorgen dat kinderen binnen 3 maanden na aankomst in Nederland naar school kunnen, indien mogelijk eerder. Bij een nieuw hotel gaat het COA hierover in gesprek met de gemeente en scholen om een oplossing te vinden.

BRP-inschrijving

14. In welke gemeente vindt de BRP-inschrijving van nareizigers plaats (hotelgemeente, gekoppelde gemeente of COA-locatie)?

Antwoord: In principe wordt een statushouders geplaatst in een hotel in de koppelgemeente. De koppelgemeente dient de inschrijving in de BRP te verzorgen, zodat de gelden voor inburgering, onderwijs en participatie via de reguliere bekostigingsthematiek blijven lopen.

- Indien de locatie geen inschrijfadres heeft, is het de verantwoordelijkheid van de koppelgemeente dat er een inschrijfmogelijkheid in de koppelgemeente wordt gecreëerd, dit is mogelijk middels het gebruik van een briefadres.
- In uitzonderingssituaties kan er worden uitgeweken naar een hotel of andere tijdelijke accommodatie in een naburige gemeente. Indien een statushouder in een hotel in een naburige gemeente wordt geplaatst is ook het dringende advies om tijdelijk gebruik te maken van een briefadres in de koppelgemeente, zodat gemeenten onderling geen verrekeningen hoeven te doen.

Mogelijke knelpunten

15. Hoe wordt omgegaan met situaties waarin nareizigers direct bij de referent verblijven, zonder voorafgaande melding of passende huisvesting?

Antwoord: De nareizigers ontvangen bij afgifte van het inreisvisum duidelijk instructie om een afspraak te maken voor de procedure in Zevenaar. Gezien het inreisvisum nareizigers het recht geeft om zich vrij te bewegen binnen Nederland, gebeurt het toch dat nareizigers zelfstandig direct naar de referent afreizen. Indien nareizigers zelfstandig naar de gemeenten afreizen, is het dus belangrijk dat de nareizigers zo spoedig mogelijk een afspraak in Zevenaar maken. Bij voorkeur wordt hiervoor een afspraak gemaakt via telefoon (06-50199336) of per mail (FMMZZevenaarNOHW@coa.nl).

3. Overname door gemeente en verantwoordelijkheden

16. Hoe wordt gehandeld wanneer na afloop van de 6-maandentermijn nog geen passende vervolghuisvesting beschikbaar is?

Antwoord: Vanuit het Rijk zijn verschillende stimuleringsmaatregelen om gemeenten te ondersteunen bij het realiseren van huisvesting. Voor verdere toelichting zie vraag 19. Indien dit niet tijdig lukt, kan door toepassing van de HAR+ regeling het huidige tijdelijk onderdak worden verlengd. Hiermee worden gemeenten in staat gesteld om aan de wettelijke verplichting te voldoen. Mocht er sprake zijn van overmacht kan er altijd in contact worden getreden met het COA of onderdak@minjenv.nl om mee te denken over een oplossing.

17. Wat zijn de consequenties voor een hotelgemeente wanneer de richttermijn van 6 maanden wordt overschreden en zij geen taakstellingsgemeente is?

Antwoord: De koppelgemeente wordt verzocht om binnen 6 maanden de verantwoordelijkheid voor de nareizigers over te nemen door (tijdelijk) onderdak of huisvesting te verzorgen. Indien de koppelgemeente niet aan deze verantwoordelijkheid voldoet, hoort dit niet tot financiële consequenties voor de hotelgemeente te leiden. De koppelgemeente is na de termijn van 6 maanden financieel verantwoordelijk voor de statushouders. Mocht er sprake zijn van overmacht kan er altijd in contact worden getreden met het COA of onderdak@minjenv.nl om mee te denken over een oplossing.

18. Wie is verantwoordelijk voor het regelen van de omgevingsvergunning voor tijdelijk verblijf in een hotel?

Antwoord: De eigenaar of exploitant van het hotel is primair verantwoordelijk voor het regelen van de omgevingsvergunning. De gemeente is de partij die hierover beslist en het bestemmingsplan handhaaft. De meeste gemeenten hebben in hun eigen beleid vastgelegd hoelang iemand maximaal in een hotel mag verblijven voordat het als *wonen* wordt beschouwd. Die grens ligt vaak op 6 maanden. De juridische basis voor een langer verblijf is een combinatie van de toegestane functie in het omgevingsplan en de feitelijke invulling van het begrip *wonen*.

19. Welke financieringsmogelijkheden zijn er vanuit het Rijk beschikbaar voor tijdelijk onderdak of huisvesting van statushouders?

Antwoord: De gemeente wordt gevraagd de verantwoordelijkheid voor de nareizigers en daarbij de verantwoordelijkheid voor het onderdak over te nemen. Naast huisvesting via reguliere zelfstandige sociale huisvesting kan de gemeente ervoor kiezen om dan een vorm van tijdelijk onderdak in te zetten, totdat een passende woning is gevonden. Daarvoor zijn verschillende financieringsmogelijkheden beschikbaar bij het Rijk.

- Doorstroomlocaties.
- Onzelfstandige woonruimte (waar onder ook hospitaverhuur, kamergewijze verhuur, zachte splitsing) via de HAR+ regeling.
- Tijdelijk onderdak (hotel of vakantiepark via de HAR+ regeling).

Zie visual nareis voor meer details over de beschikbare regelingen en voorwaarden.

4. Beleidsontwikkelingen

20. Blijft de HAR+-regeling van toepassing zolang de doelgroepflexibele regeling nog niet is ingevoerd?

Antwoord: Dit klopt in de praktijk, al is er geen formele koppeling tussen de looptijden van de regelingen. De DFR is goedgekeurd, onder voorbehoud van financiering, en zal naar verwachting op 1 mei 2026 in werking treden. De HAR+ is recent gepubliceerd en loopt langer door, namelijk tot uiterlijk 1 juli 2026.

21. Hoe verhoudt deze actie zich tot het voorliggende verbod op voorrang bij de huisvesting van statushouders?

Antwoord: Het wetsvoorstel van minister Keijzer om voorrang voor statushouders te verbieden is nog in behandeling bij de Tweede Kamer. Met een nieuw kabinet dat naar verwachting binnenkort zal aantreden, is het op dit moment onzeker wat het vervolgproces zal zijn. De eventuele ingangsdatum hangt af van de verdere behandeling en is daarom nog niet bekend. Voorlopig is het voor gemeenten dus nog steeds mogelijk om voorrang te verlenen op een sociale huurwoning op grond van statushouderschap.

In het geval dat het wetsvoorstel wordt aangenomen en in werking treedt, wordt het verboden om statushouders voorrang te geven op een sociale huurwoning op basis van hun verblijfsvergunning. Dit geldt ook voor nareizigers. In het Wetsvoorstel nieuwe regels inzake huisvesting vergunninghouders staat een overgangstermijn van een jaar genoemd waarin gemeenten voorrang kunnen blijven verlenen voor onzelfstandige huisvesting. Dit bevordert een efficiënte inzet van onzelfstandige woonruimte voor alleenstaande en alleengaande statushouders.

De huisvesting van gezinnen vraagt om gerichte aandacht. Gemeenten behouden de mogelijkheid om deze groep waar nodig met voorrang te huisvesten op basis van andere voorrangsgronden via urgentiecategorieën in de huisvestingsverordening. Daarbij geldt echter dat statushouders urgentie toegekend moeten krijgen op andere gronden dan een ander huishouden. De uitkomst van de politieke behandeling is nog onduidelijk. Tot die tijd kunnen gemeenten hun huidige werkwijze voortzetten en indien gewenst statushouders voorrang geven bij toewijzing van sociale huurwoningen.

5. Contact en ondersteuning

22. Waar kunnen gemeenten terecht met vragen of ondersteuning?

Antwoord:

- COA: via regionale contactpersonen of COA-informatielijn op (088) 715 7000.
- Ministerie van A&M: onderdak@minjenv.nl.
- VNG: via het Forum en Marjolein Duif (marjolein.duif@vng.nl).